

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Odstavek bolnega poglavja

Naša industrija in naš narodni organizem

Naša država je po ogromni večini čisto ali pretežno agrarnega značaja; njena industrija, posebno večja, šele nastaja. Bolj, oziroma najbolj industrijska je med vsemi našimi pokrajinami skoraj samo Slovenija. Naša industrija je nastala pretežno že za časa bivše Avstrije iz rudniških, veleposestniških ter obrtnih podlag, in to skoraj izključno iz tujih, v prvi vrsti nemških rok ter njihovega kapitala. Zaradi tega je tudi lahko razumljivo, da z našim narodom ni bila povezana tako, kakor so industrije drugih dežel z njihovim ljudstvom. Ponekod, zlasti v Mariboru, Celju, Ptujju in po ostalih manjših mestih bivše Štajerske, je zasledovala pred vojno naša industrija celo nam nasprotno ali naravnost sovražne cilje. Dobro poznamo še dolgo vrsto primerov, ko je bila ta industrija v službi ponemčevanja slovenskih mest, krajev in ljudi, širiteljica, pospeševalnica ter vzdrževalnica nemčurštva ter preko njega nastajajočega nemštva. Domača, zares narodna industrija je bila napram tej tuje usmerjeni v manjšini in skoraj brez moči.

Šele osvobojenje je onemogočilo tujemu delu naše industrije direktno misijo germaniziranja, dočim indirektno vsaj v nekaterih primerih še vse do danes ni bilo mogoče zatreti. Še vedno se dogaja, da morajo tudi slovenski uradniki in nameščenci zaradi tujcev, ki niti v šestnajstih letih niso čutili potrebe, da bi se naučili jezika naroda in države, v kateri imajo svojo donosno existenco, uradovati ali govoriti v tujem jeziku. Kjer pa tega ni (izjeme so zelo redke), podpira ta industrija tuj duh vsaj s svojim pasivnim, indiferentnim zadržanjem. Samo tako moremo tudi razumeti, da se v vrstah delavstva ogromne večine naših industrijskih podjetij šestnajstletni obstoj Jugoslavije v jezikovnem oziru skoraj prav nič ne pozna, in kdor posluša pri nas po ulicah, gostilnah in drugod nemškutarenje, mora ugotoviti, da se ga poslužujejo po veliki večini prav industrijski delavci in člani njihovih rodbin, dasi so skoraj brez vsake izjeme vsi rojeni v slovenskih krajih ali vsaj iz slovenskih družin. V tem oziru celo šola ne zaleže mnogo, ker uniči njeno delo — tovarna!

Nikakor nečemo trditi, vsaj splošno ne, da naša industrija namenoma pospešuje ali vzdržuje to stanje, je pa zanj odgovorna zaradi svoje pasivnosti in indiferentnosti, zaradi svoje popolne izločenosti iz našega narodnega organizma. Ni

pa to edina slaba posledica te izločenosti, navesti bi mogli še dolgo vrsto drugih, a naj zaenkrat omenimo samo kulturne. Pri vsakem drugem narodu je nje gova industrija močna, če ne najmočnejša opora kulturnega snovanja. Industriji so mecenati umetnosti in znanosti, v njih in njihovih dobro plačanih vodilnih nameščencih imajo gledališča stalne obiskovalce, abonente najboljših mest, slikarji in kiparji imajo svoje odjemalce, pisatelji in znanstveniki svoje kupce, listi vseh vrst svoje velike inserate itd. Pa tudi mimo tega žrtvuje tam industrija velike vsote za splošne kulturne namene. Naj omenimo samo italijansko, francosko, angleško in nemško, kjer so razne kulturne ustanove velikega splošnega namena nastale od naklonjenosti domače industrije in se često z njo tudi vzdržujejo. Pri nas vsega tega ni! Naša našemu narodnemu organizmu docela odtujena industrija ne čuti nobene zveze z nami in zato nima ne smisla ne čuta za naše kulturno, umetniško, znanstveno življenje. Omejuje se kakor mrtva mašina brez duha zgolj na svojo produkcijo in odprodajo in ne čuti niti potrebe, da bi oglašala v naših listih. Od ducata mariborske tekstilne industrije n. pr., še noben naš list v vseh letih obstoja ni dobil niti enega inserata, da javnost doma niti ne ve, koliko in kakšne tekstilne tovarne imamo!

Če misli naša industrija, da je tako popolnoma odtujena razmerje med njo in našim narodom ter njegovim nacionalnim in kulturnim snovanjem zdravo in koristno, se gotovo silovito moti. Nikakor namreč ni vseeno, kakšno stališče zavzema naša narodna javnost in kako misli o naši industriji. Če bi se ta industrija čutila povezano z našim narodom in javnostjo, potem bi tudi narod in javnost čutila potrebo stati s svojim mišljenjem za svojo industrijo in često bi taka podpora tudi industriji veliko koristila. Dokler pa se izolira, se ne sme čuditi, če v javnosti ne naide one podpore, ki bi jo v nasprotnem primeru zaslužila kot v celvažna panoga narodnega gospodarstva. Dogaja se celo narobe, da jo javnost gleda sovražno in vidi v njej sebi nasprotujoči tuj organizem. Zato, da se prične tudi tu prepotrebna likvidacija dosedanjega položaja, smo tudi napisali te besede! Želimo samo, da ne bi ostale brez odziva in ne bi jih tisti, katerim so namenjene, prezirljivo in z nerazumevanjem bagatelizirali!

Krvava bitka v kaznilnici

Kaznjenci Lakner, Pančur in Lombar so si skušali z orožjem v roki priboriti pot v svobodo — Lakner in Pančur sta pobila do smrti paznika PETERINA

MARIBOR, 5. julija. Včeraj popoldne okrog 16. ure je desetnik Ivan Petrin, ki je bil poveljnik samotnega oddelka, nadziral celice, v katerih presedevajo večletno in dosmrtno težko ječo zloglasni morilci, roparji in tatovi Ivan Lakner, Stanko Pančur in Jože Lombar. Nič hudega sluteč, je šel počasnih korakov po hodniku v drugem nadstropju kaznilnice, ko sta se nenadoma pojavila pred njim kaznjence Ivan Lakner in Stanko Pančur. Ni se še mogel prav zavedeti, ko je že zavil htel Lakner nad njim roko, v kateri je držal v brisačo zaviti kamen in ga udaril z njim s tako silo po glavi, da se je paznik takoj nezavesten zgrudil na tla in obležal v mlaki krvi. Na smrtno nevarno ranjenega Petrina sta nato planila oba arestanta in mu odvzela ključke ter sabljo. Pančur je stekel takoj k celici, v kateri je bil zaprt Jože Lombar in z njim odklenil vrata, tako, da je bil tudi Lombar osvobojen.

Ropot in bolesten krik smrtnoranjenega paznika Petrina je pa slišal prvi narednik France Butoln v svojo pisarno. Takoj se je podal na kraj od koder je prihajal ropot, kjer se mu je nudil grozen prizor. Na tleh je ležal v smrtnih vzdihljajih paznik, po hodniku pa so begali trije kaznjenci. Med tem je priteknel v drugo nadstropje še paznik Jurca, ki je tudi slišal ropot. Med paznikoma Jurca in Butolnom ter kaznjenci se je razvila srdita bitka. Lakner se je branil s Petrinovo sabljo, ostala dva, Pančur in Lombar, pa z vsemi svojimi telesnimi močmi. Šele po daljšem naporu se je posrečilo paznikoma razorožiti Laknerja ter obvladati Pančurja in Lombarja. Ko je Lakner uvidel, da je bitka izgubljena, je odprl okno in skočil iz drugega nadstropja na tla, kjer je obležal z razbito glavo na cementu. Pančurja

in Lombarja pa so pazniki zaprli v celice in ju vklenili v težke verige.

Nezavestnega paznika Ivana Petrina so prepeljali takoj v mariborsko bolnico, kjer so ga zdravniki operirali, toda vsa pomoč je bila zaman. Petrin je danes zjutraj ob pol 4. uri podlegel hudim poškodbam. Kaznjenca Ivana Laknerja pa je vzel v oskrbo kaznilniški zdravnik g. dr. Jurečko, ki mu je nudil prvo pomoč. Lakner je vkljub hujši poškodbi na glavi, prišel kmalu k zavesti in se danes že bolje počuti.

Verjetno je, da so kaznjenci Ivan Lakner, Stanko Pančur in Jože Lombar skupno na nekak način izdelali načrt, kako bodo pobegnili iz kaznilnice. Bil je to že peti poizkus Ivana Laknerja, da je nameraval pobegniti. Ivan Lakner je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen na 20 let težke ječe zaradi zverinskega umora župnika Fr. Kušerja v Mengšu. Stanka Pančurja, ki je Laknerjev rojak, je ljubljansko okrožno sodišče obsodilo lani v decembru na deset let težke ječe zaradi raznih tatvin in ropov. Jože Lombar pa je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen na dosmrtno ječo, ker je na zverinski način umoril Bosanca Šmejla Vojnitovića. Vsi trije so bili zelo slabo zapisani pri kaznilniški upravi, ker so se vselej in povsod obnašali zelo brutalno.

Pokojni desetnik Ivan Petrin, ki je padel kot žrtev svojega poklica, je bil eden najboljših paznikov in star 48 let. Po rodu je bil iz Štandreža pri Gorici ter je že več let vršil težavno in odgovorno službo za temnimi zidovi mariborske moške kaznilnice. Zaradi njegovega odkritega značaja so ga radi imeli vsi predstojniki, visoko cenili in spoštovali pa so ga tudi vsi njegovi tovariši in znanci. Zapušča globoko užaloščeno ženo in štiri otroke. Pokopali ga bodo v soboto ob 16. uri na magdalenskem pokopališču.

Obup trboveljskih rudarjev

TRBOVLJE, 5. julija. V trboveljskih revirjih traja dalje gladovna stavka rudarjev, ki so v rovih brez hrane in pijače. Prva skupina je brez hrane in vode že 60, druga 52, tretja pa 44 ur. Doslej se je onesvestilo že 6 rudarjev, ki so jih spravili v bolnišnico. Davi se je v Ljubljani pričela seja uprave TPD, ki ob času poročila še traja. Uprava doslej noče ugoditi rudarjem, da bi preklicala redukcijo mezd. Razne nacionalne organizacije so poslale v Beograd deputacijo, da intervenira za stavkujoče rudarje.

Narodna skupščina

BEOGRAD, 5. julija. Narodna skupščina je sprejela včeraj zakon o izpremembi volilnih imenikov za mestne občine in pričela razpravo o zakonu o muzejih, katera je izročila odseku. Danes je pa pričela razpravo o zakonu o mestnih občinah.

FINANČNI SPORAZUM.

LONDON, 5. julija. Reuter poroča, da bo finančni sporazum med Anglijo in Nemčijo podpisan danes popoldne ob 5. uri.

UTRJEVANJE DARDANEL.

RIM, 5. julija. Agencija »Oriente« poroča iz Carigrada, da je turška vlada ukrenila že vse potrebno, za zagotovilo varnosti Dardanel. Vsi te ukrepi so vojaškega značaja. Za oborožitev Dardanel je določen kredit nad 12 milijonov turških lir. Za časa utrjevanja Dardanel bodo vsi kraji okrog Galipolja in Dardanel evakuirani ter se bodo morali v prvi vrsti odstraniti vsi tujci, med njimi Židi in taki turški državljani, ki niso mohamedanske vere. Dardanele bodo proglašene za vojaški pas.

TRIJE NOVI ATENTATI.

DUNAJ, 5. julija. Včeraj je eksplodirala bomba v sodni palači na Dunaju, druga bomba v Inomostu, tretja pa v nekem kraju na severnem Štajerskem. Eksplozija v sodni palači je bila silna. Židovi in hodniki so hudo poškodovani. To so bili vsi atentati, ki so bili izvršeni tekom včerajšnjega dneva v Avstriji.

NOBENEGA PAKTA.

LONDON, 5. julija. Službeni krogi izjavljajo, da ni točna vest, da bo francoski zunanji minister Barthou obiskal London zaradi sklenitve formalne angleško francoske zveze.

Konec narodnega socializma

HITLER POPOLNOMA ODVIŠEN OD HINDENBURGA IN GENERALOV. PÄPEN OSTANE. NOVA POROČILA.

BERLIN, 5. julija. Vsi znaki kažejo, da postaja sedaj Hitler vedno bolj odvišen od generalov in od predsednika Hindenburga, ki so mu generali neomajno vdani. To se je pokazalo prav posebno pri Papenovi zadevi. Hitler je pripravil Papena, da je odstopil in je njegova vlada demisijo podkancelarja takoj sprejela, toda Hindenburg je ni sprejel in je poklical Hitlerja takoj na raport. Ob tej priliki je izjavil, da zahteva brezpogojno, da Papen ostane na svojem mestu, ker v nasprotnem primeru Hindenburg sam odstopi in prepusti Hitlerju odgovornost za posledice. Hitler se je pod težo te grožnje moral vdati in nastalo je nemogoče razmerje, da bo Papen, ki je bil sam zapleten v zaroto, še nadalje Hitlerjev namestnik v vladi. Po izgubi svo-

jih čet je Hitler docela brez moči in narodnega socializma v dosedanjem pomenu je konec.

PARIZ, 5. julija. Člani razpuščene monakovske Avstrijske legije, ki so pribežali v Francijo zatrjujejo, da bodo pristaši ubitega Röhma in Schleicherja nadaljevali boj proti Hitlerju. Organizirali so se v tajni odbor.

BERLIN, 5. julija. Žena ustreljenega voditelja SA v Berlinu in na Brandenburškem, Karla Ernsta se je usmrtila. Bila je šele nekaj mesecev poročena. V Groß Lichtenfeldu je pa bil včeraj ustreljen iz svetovne vojne znani slavni letalec Görz. Po vesteh iz Monakovega so bili aretirani še trije ministri, med njimi tudi prometni minister Ribenbach.

Dnevne vesti

Kresovanje na Stolnem hribu se je sinoči razvil v lepo narodno prireditev. Točno ob 21. uri se je zbralo okrog kresa kakih 200 Meljčanov in Krčevinarjev, samih domačinov, med njimi pevski zbor »Lune« in 10 godbenikov poštinskih uslužbencev. Nad našim Mariborom, ki je prelesto blestel v morju električnih luči so zadonele jugoslovanske budnice iz grl navdušenih »Lunašev«, vmes pa je svirala godba narodne koračnice. Slavje je povzdignilo še nekaj možnarjev in raket. Šolski upravitelj g. Cvetko je prisotnim v poljudnem govoru opisal življenje in zasluge naših slovanskih apostolov, solunskih bratov sv. Cirila in sv. Metoda, končno pa se je zahvalil rodbini Lohertovi, ki je pripravila letos že četrto kres, prav tako »Luni« in poštini godbenikom, ki so s svojim sodelovanjem omogočili lepo narodno manifestacijo. Z vidnim zadovoljstvom so se razhajali udeleženci, med katerimi je bilo tudi znatno število šolskih otrok. Malo nižje na pobočju hriba pa je zažgala kres gospa Pavla Zagažnova, posestnica vile pod Stolnim hribom. Kres je gorel tudi na Piramidi, okrog katerega pa se je zbralo precej Mariborčanov in se je njih pesem razlegala v lepo poletno noč.

Varnostne odredbe za kopalce. Z ozirom na naredbu predstojništva mestne policije v Mariboru prepoveduje mestna občina mariborska kopanje v Dravi, ker je Drava v Mariboru kakor tudi v okolici povsod nevarna in je doslej zahtevala že nešteto žrtev. Kopalci se smejo kopati le v kopališču na Mariborskem otoku. Ostala kopališča ob Dravi pa smejo uporabljati le kot solnčna kopališča s prhami brez kopanja v Dravi, ki tudi iz zdravstvenih razlogov z ozirom na to, da se stekajo v Dravo številni cestni kanali, ni priporočljiva.

Novi stolni kanonik. Za stolnega kanonika pri lavantinskem kapituлу je imenovan dosedanji ptujski prošt g. dr. Ivan Žagar.

Novi mašniki. V nedeljo 8. tm. bo v tukajšnji stolnici podelil lavantinski vladika g. dr. Ivan Tomažič 14 bogoslovcev mašniško posvečevanje.

Promoviran je bil na ljubljanski univerzi za doktorja filozofije g. Milan Grošelj, profesor na državni klasični gimnaziji v Mariboru. Čestitamo!

Iz društvenega življenja. Pevsko društvo »Jadran« in društvo »Nanos« sta se preselili v svoje nove prostore v gradu na Grajskem trgu.

Beograjski akademiki v Mariboru. Akademiki beograjske univerze, člani zgodovinskega društva, so včeraj prispeli pod vodstvom svojega profesorja v Maribor in si ogledali naše zanimivosti. Ravnatelj študijske knjižnice g. Glaser jim je razkazal knjižnico, banovinski arhivar g. prof. Baš pa muzej in ostalo.

Teniški igralci vsi v Rimske toplice! Ker je preteklo nedeljo deževalo, bo izlet v Rimske toplice v nedeljo 8. tm. Odhod ob pol 6. uri zjutraj z Grajskega trga. Vabljeni vsi člani teniškega odseka SSK Maribora ter prijatelji belega sporta sploh. Prijave sprejema še do petka opoldne g. Radovan Šepc, Grajski trg 2.

Zbor mašnih harmonikarjev ISSK Maribora na turneji. Danes zjutraj so se odpeljali mali harmonikarji ISSK Maribora na naš sinji Jadran, kjer bodo priredili po jadranski obali več koncertov in se predstavili z našo lepo slovensko pesmijo bratom na jugu. Drevi bodo nastopili tudi v Zagrebu.

Najbolj zanemarljiva pot na mestnem področju je nedvomno prehod iz Koroščeve ulice v Gosposvetsko, tam za starim pokopališčem in sportnimi prostori. Na tem mestu ponovno apeliramo na Olepševalno društvo in občino, naj napravita konec temu nedostatku. Razni tuji sportniki, ki prihajajo iz vseh strani k nam, dobijo čudne pojme o naši snagi. Zjutraj namreč večkrat nimaš kam stopiti, ker je na poti posajenih polno znanih cvetk. Iz komodnosti pa stanovalci Koroščeve ceste odlagajo tu tudi smeti, da si prihranijo pot do pravega smetišča. Pa tudi mestna občina odlaga na tej poti kostanjeve stole. Pot bi bila nujno potrebna poravnala in razsvetljena, da ne bo v splošno meščanom in tujcem

Izpiti na Legatovem enoletnem trgovskem tečaju. Na Legatovem enoletnem trgovskem tečaju v Mariboru so bili v času od 13. do 28. junija pred posebno izpraševalno komisijo končni izpiti. Izpit so napravile z odličnim uspehom: Adela Böhmova in Marijeta Jakhelova, obe iz Maribora, ter Filomena Krambergerjeva od Sv. Lenarda v Slov. goricah; s prav dobrim uspehom: Marija Dogenikova iz Ruš, Dragica Janžekovičeva iz Studencev pri Mariboru, Marija Kukovičeva in Marijeta Šiničeva obe s Pobrežja, Herta Uranova iz Maribora in Ivanka Weissova iz Rač; z dobrim uspehom: Viljem Grudšrajber iz Sevnice, Franc Kühr iz Rankovcev, Hermina Konečnikova, Inge Paloučeva, Lojzka Pristavčeva, Marija Ševškova in Nada Zagorska vse iz Maribora. Dve kandidatki imata ponavljalni izpit, padel pa ni nobeden.

Slovensko obrtno društvo vabi vse obrtništvo, trgovstvo, industrijo in vsaj javnost k prireditvi za onemogle obrtnike in obrtnice, ki bo 8. julija 1934 na letnem telovadišču Sokolskega društva I Magdalensko predmestje. Obenem vas vabimo, da opustite na ta dan vse izlete in obiske vinočev, ker dobro domačo kapljico boste dobili na naši prireditvi in pri tem še pomagali onemoglemu obrtniku, da dobi za Božič skorjico kruha. Ker bo na ta dan splošna perlustracija socialno zavednega obrtništva, upamo, da naša statistika ne bo izpadla nepopoljna. Pomagajte onemoglemu obrtniku! Do svidenja 8. julija 1934 na veseličnem prostoru, telovadišču Sokolskega društva I, magdalensko predmestje. — Odbor.

Maribor bo dobil nove asfaltno robnike. Na zadnji seji je mariborski občinski svet sprejel predlog mestnega gradbenega urada, po katerem se bodo na novo asfaltirali robniki na Aleksandrovi cesti od Cankarjeve ulice do mestne meje v Košakih. Med hišnimi posestniki in lastniki parcel ter mestno občino je bil dosežen zadevni sporazum, tako, da bodo k asfaltiranju prispevali del stroškov tudi posestniki ob tem delu Aleksandrove ceste. Včeraj so pričeli delavci odstranjevati stare robnike in pripravljati betonsko podlago za asfalt. Asfaltna dela bodo do jeseni gotova in bo dobil Maribor v tem delu mesta povsem drugo lice.

Otvoritev tretjega labora skavtov dravske župe. V nedeljo 8. tm. bo ob 10. uri v Bistrici pri Limbušu svečana otvoritev 3. tabora skavtov dravske župe. Tabor se vrši v proslavo 10-letnice obstoja skavtskega stega v Mariboru in je prevzel pokroviteljstvo nad njim minister za telesno vzgojo g. dr. Angiejinovič, ki bo na ta dan prisel v Maribor in osebu prisostvoval svečani otvoritvi. Opozarjamo meščane, da bodo v soboto vozili v Limbuš z Glavnega trga mestni avtobusi, in sicer ob 9. in 15. uri na taborišče, ob 11.30 in 12.15 pa nazaj. Tudi bo v soboto zvečer v taborišču velika taborna zabava.

Kje smo? Meseca junija je sin pok. Jakoba Košiča v Krčevini, Srnceva ul. 1, razdeljeval sledeče, v gotici tiskano obvestilo: »Med. Univ. Dr. Herman Koschitz gestattet sich mitzuteilen, daß seine Promotion zum Doktor der gesamten Heilkunde am Freitag, dem 25. Mai im Senatssaale der Franzens-Universität stattgefunden hat. Graz, im Mai 1934. Elisabethstraße 63. — Maribor, Tomsiceva 19. — Umestno bo, da ohranimo v Jugoslaviji to obvestilo v trajnem spominu, ker take smelosti zmogljiva smatramo samo člana »Südmarke« in »Alemarije«, nikakor pa ne jugoslovanskega državljana s pristnim slovenskim priimkom. Vemo pa še več!

Prijave državnih upokoencev za prejemanje draginskih doklad. Finančna direkcija v Ljubljani objavlja: Finančno ministrstvo je izdalo pod št. 700 II. 16. junija odločbo, da bodo morali državni upokoenci (upokojenke), vdove in sirote državnih uslužbencev v bodoče zaradi kontrole predlagati finančnim direkcijam predpisane prijave za prejemanje draginskih doklad samo enkrat na leto, in sicer vsako leto v začetku oktobra. V aprilu ne bo več treba predlagati teh prijav.

Žitna kava ADRIA

= zdravje!

Kupujte jo!

Autokarski izlet »Putnika« na Grossglockner. Putnik priredi z novim udobnim avtokarom 8., 9. in 10. julija (nedelja, ponedeljek, torek) izlet na Veliki Klek (Grossglockner), in sicer: 1. dan: Maribor - Dravograd - Celovec - Vrbsko jezero - Spittal a/Drav - Oberdrauburg - Dölsach - Iselsberg (prenočevanje), 2. dan: Iselsberg - Heiligenblut - Glocknerhaus - Heiligenblut - Winklarn - Ober Vellach - Spittal. 3. dan: Spittal - Seeboden - Millstadt - Osojsko jezero - Beljak - Blaško jezero - Sv. Peter - Borovlje - Galicija - Jeriše - Žitara ves - Dobrla ves - Klopinsko jezero - Pliberk - Prevalje - Guštanj - Dravograd - Maribor. Vozna cena všteti avstrijski vizum in mitnino na Grossglockner 350 Din za osebo. — Čimprejše prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

»Putnikovi« izleti z avtokarom v nedeljo 8. julija. Izlet na Vrbsko jezero in v Celovec. Odhod ob 5. uri, povratek ob približno 23. uri. Cena vožnje z avstr. vizumom 135 Din. Tridneven izlet na Veliki Klek (Grossglockner). Odhod v nedeljo, povratek v torek. Cena vožnje, avstr. vizuma in mitnine na Grossglockner 350 Din po osebi. Čimprejše prijave sprejema »Putnik«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

»Putnikov« avtobusni izlet v Mežico 15. julija 1934. Dne 15. julija bo v Mežici svečana otvoritev kopališča na prostem, katerega je zgradila tamkajšnja agilna podružnica Slovenskega planinskega društva »Peca«. Naprava bo sestojala iz dveh bazenov, enega za odrasle, drugega za otroke, bufeta in ličnih kabin. Ob tej priliki priredi »Putnik« izlet v Mežico z avtobusi. Udeleženci izleta bodo imeli priliko občudovati divjeromantično Dravsko in Mežiško dolino, katere zapira proti jugu Uršlja gora in kralj Matjaževa Peca. Pot vodi med drugim poleg znamenitih jeklarov grofa Thurnskega, ki so ene izmed vodilnih v Evropi. Nadaljne informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

Občinski odbor R. K. v Krčevini-Košakih priredi 15. julija ob 15. uri v gostilni Glavič v Košakih ljudsko veselico z godbo, petjem »Lune«, kegljanjem in streljanjem za lepe dobrotke ter razno drugo zabavo. Čisti dohodek je namenjen za obleko in obuvalo uboge šolske dece.

Občina Pesnica pri Mariboru razpisuje mesto občinskega delovodje. Opozarjamo brezposelne inteligente, da se za mesto zanimajo. Je v neposredni bližini Maribora. Točnejši podatki se dobe na občini Pesnica. Prošnje je treba vložiti do 15. julija 1934.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 17.8 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 9.6 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 18 stopinjah 743, reduciran na ničlo pa 738.1; relativna vlaga 55; vreme je jasno in tiho.

Radio Ljubljana. Spored za petek 6. tm. Ob 12.15: Florent Šmidt: »La tragedie de Salome«; 12.45: poročila; 13: čas, šramel-kvartet v reproducirani glasbi; 18: radio-orkester; 18.30: izleti za nedeljo; 19: radio-orkester; 19.30: predavanje o potrebi skavitizma; 20: prenos iz Zagreba; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino. Do vključno petka krasen vefilm »Sveta preestnica«. Od sobote dalje sijajna muzikalna veseligr »Bil nekoč je muzikus«. Glavne vloge igrajo Szöke Szakall, Viktor de Kowa, Ralph Artur Roberts, Ernest Verebes in Trude Berlinger.

Kino Union. Od četrtega dalje izborna veseligr, polna smeha in zabave »Ljubavne pripovedke« z Vilijem Fritschem Rosy, Barsonijevo, Doroteo Wieckovo in Harryjem Halmom. Film sijajne glasbe in plesa!

Mariborski teden

od 4. do 15. avgusta 1934

Vabilo za naše vinogradnike. V okviru letošnjega Mariborskega tedna bo med drugim tudi poskušnja štajerskih vin. Uprava MT vladno vabi vse vinogradnike k udeležbi s prošnjo, naj prispevajo vzorce svojih najboljših vin, od vsake vrste vsaj po 15 steklenic. Ker je naše vinogradništvo na visoki stopnji in ker je kakovost štajerskih vin izredna, se bodo naši vinogradniki s svojimi pridelki najdostojnejše predstavili vsem tisočcem, ki bodo obiskali tudi letošnji Mariborski teden. Vinogradniki naj najkasneje do 20. julija sporoče upravi, kaj in koliko nameravajo razstaviti.

Znižana vožnja za Mariborski teden. Za Mariborski teden bo znižana vožnja na železnici in parnikih, znižani pa bodo tudi vizumi za tuje obiskovalce Mariborskega tedna.

Pri apnenju v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih z »Franz Josefovo« vodo najboljši uspehe pri iztrebljenju črevesja. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mariborski teden razpisuje oddajo sledečih šotorov na svojem veseličnem prostoru: 2 gostilniška šotora in 1 kavarniški. Pogoji so na vpogled pri Združenju gostilniških podjetij za mesto Maribor, Vetrinška 11 I. Nadalje 1 šotor za prodajo delikatesnih izdelkov, pogoji so na vpogled v pisarni Mariborskega tedna, Aleksandrova c. 35. Pismene ponudbe se imajo oddati v zapečateni kuverti do najkasneje 12. julija 1934 v pisarni Mariborskega tedna, Aleksandrova cesta 35 (Putnik).

Izlet k Seniorjevemu domu se vrši ob lepem vremenu to nedeljo. Avtobus do Ribnice in nazaj 50 Din. Prijave prošnje-ga tedna še veljajo. — Nove prijave: Strašnik, Gregorčičeva 6, telefon 20-38.

Tragična smrt. Predvčerajšnjim zjutraj se je železniški delavec Adolf Ornik, stanujoč v Ipavčevi ulici v Krčevini, podal na delo. Ker ga še pozno zvečer ni bilo domov, ga je šla iskat njegova žena. Iskala ga je tudi na Pragerskem, kjer je bil uslužben, toda zaman. Ornik je bil zadnje dni precej potr in je žena mislila, ker ga ni našla na Pragerskem, da najbrže popiva v mariborskih gostilnah. Zato ga je tudi včeraj dopoldne iskala vsepovsod. Medtem pa so naši ljudje Ornika obešenega na nekem drevesu v Grajskem gozdu nad Tremi ribniki. Ko so hoteli sporočiti orožniki žalostno vest njegovi ženi, je niso našli doma, ker je še vedno vsa zbegana iskala svojega moža. Truplo so sneli z drevesa in ga pripeljali z mrtvaškim vozom na pokopališče na Pobrežju. Nesrečnej je bil star 35 let in zapuščena žena ter enega nepreskrbljenega otroka. V pismu, ki ga je zapustil, prosi ženo odpustanja, ne navaja pa pravega vzroka, kaj ga je pognalo v tako tragično smrt.

H krvavemu fantovskemu pretepu v Pečkah pri Makolah, ki je o njem poročal med vestmi torkov »Večernik«, smo doznali naslednje podrobnosti: Fantje, 27-letni Peter Kropec, 20-letni Lenart Jurečko in njegov 25-letni brat Ivan so bili v Makolah na veselici. Brata Jurečko sta bila že precej vinjena, ko sta zahtevala od Kropca, da plača še poslednji liter vina, ki sta ga ta naročila. Kropec je to odklonil, češ, da so trije litri, ki jih je plačal, zadosti. Brata sta zato okrog 23. ure odšla in se spotoma zgovorila, da svojega »prijatelja« napadeta. Počkala sta ga v travi blizu hiše. Ko se je ta poslovil od zaročenke, ki jo je spremljal, sta oba navadila nanj. Eden ga je prijel za roke od zadaj, drugi pa je navalil nanj z nožem. Kmalu so bili vsi trije na tleh sredi ceste v mlaki krvi. Iz tega tepeža je odnesel Kropec 12 ran, Lenart Jurečko 2, brat pa 4. Vse tri so še isto noč prepeljali k poljčanskemu zdravniku. Prva dva sta morala v bolnišnico, tretji pa se zdravi v domači oskrbi. Tako je nesrečna pijača zopet povzročila krvonrelitje.

Pomen in namen skavtizma

K župnemu taboru v Bistrici pri Limbušu

Pod pokroviteljstvom ministra g. dr. Angelinoviča bodo imeli skavti v bližnjih dneh tam pod zelenim Pohorjem ob šumni Dravi pri Bistrici svoj župni tabor, na katerega bo prihitelo mlado in »staro« z vseh strani Slovenije. Prišli pa bodo tudi skavti iz ostalih predelov naše domovine ter iz Češke, Poljske, Avstrije itd. Pa bodo zavriskala mlada srca v bratskem objemu, da bo odmevalo po zelenih gajih in bo zaorila skavtska pesem o miru.

Ne bo menda odveč, če izve ob tej priliki javnost, kaj misli in kaj je zapisal o skavtih naš priznani pedagog in znanstvenik dr. Stanko Gogala, ki pravi v svoji knjigi »O pedagoških vrednotah mladinskega gibanja« sledeče:

»Vzgojna posebnost in vrednost organizacije izvira iz pedagoškega načela, da vzgaja odgovornost sama. To načelo je Baden-Powell v organizaciji tudi praktično posledno izvedel. Naložil je članom in posameznim funkcionarjem toliko odgovornosti, da izvršitev teh odgovornih dejanj nujno vpliva na njihov telesni in tudi duševno-duhovni razvoj. Poleg odgovornosti pa vsebuje skavtizem še sledeče vrednote: 1. avtoritativnost, ki se kaže v tem, da se mladina sama podredi ukazom, volji in odločitvam svojih funkcionarjev, in da naloženo ali pa tudi samo občuteno dolžnost izvrši brez mrmranja in z dobro voljo. 2. Velik poudarek solidarnosti, ki se kaže praktično v tem, da mora skavt vsakomur v sili in potrebi pomagati ter, da se pri tem prav nič ne ozira na narodnost, vero in socialno pozicijo dotičnega, dalje, da mora vsak skavt izvršiti sleherni dan vsaj eno dobro delo in končno v tem, da so si izbrali za svoj pozdrav »Bodi pripravljen!«, ali pa »Vedno pripravljen!«. 3. Skavtizem podpira s svojim naravnim in enostavnim načinom življenja pri svojih članih bistroumnost, iznajdljivost, ročnost in ljubezen do dela. Vzbuja in neti pa tudi ljubezen do prirode in do prirodnega življenja. 4. Skavtizem je svetovna organizacija tudi v tem smislu, da se more prilagoditi posebnostim vsakega naroda in da ne izključuje iz svoje organizacije nobenega naroda, marveč vzbuja v svojih članih ljubezen do človeka in do vseh pripadnikov najrazličnejših narodov. 5. Zadnja in mogoče največja vrednost te organizacije pa je v tem, da je propagatorica svetovnega miru in pacifizma in, da ustvarja med svojimi člani, ki so pripadniki različnih narodov, tako medsebojno razpoloženje, ki izključuje vsako vojno nevarnost.

Poleg teh vodilnih idej pa poskuša doseči skavtizem s svojimi zunanjimi oblikami in s svojim načinom življenja še sledeče vrednote: telesno zdravje in odpornost, poštenost, živahnost, pristno veselje, samozatajevanje, podreditev, viteštvo, pristnost, smisel za romantičnost (ogenj, obleka, obredi), smisel za petje in glasbo ter za narodne plesne, odkritosrčnost, popolno abstinenco, smisel za religioznost (molitev), zunanjo čistost, smisel za red, sposobnost opazovanja ljudi in okolice, pravilnost sklepanja, poznanje življenja živali in rastlin, izdržljivost, srčno

Vozne olajšave za železničarje

Novi pravilnik o brezplačni vožnji na državnih železnicah za osebe državnih prometnih ustanov, ki je stopil v veljavo 1. julija, priznava namesto ukinjenih režijskih kart naslednje vozne olajšave aktivnim in upokojenim železničarjem ter njih svojim:

1. Železničarji in člani njihovih rodbin dobe mimo prejšnjih treh brezplačnih kart še tri nove brezplačne karte za zasebna potovanja, skupno torej 6 brezplačnih kart na leto.

2. Čl. 13. pravilnika določa, da sme prometni minister aktivnim nameščencem in članom njihovih rodbin dovoliti v posebno nujnih posameznih primerih tudi večje število brezplačnih vozniških kart.

3. Prometni minister sme v izjemnih primerih dovoliti brezplačno vožnjo tudi tistim prometnim uslužbencem, ki nimajo pravice do brezplačne vožnje ter spremljevalcem bolnih nameščencev ali bolnih članov njihovih rodbin.

4. Otroci aktivnih nameščencev, ki stanejo pri njih in obiskujejo redno šolo izven kraja njihovega stanovanja, najdalje 20 km, dobe stalne brezplačne karte za progo do kraja, kjer hodijo v šolo. Zborovalci oblastnih zborov, bolniških fondov in delegati na občni zbor teh fondov in za oblastni občni zbor pokoiniškega fonda dobe brezplačne karte do kraja službovanja pa do mesta, kjer se občni zbor, oziroma seja vrši in nazaj.

5. Regulirani nameščenci državnih prometnih ustanov in člani njihovih rodbin imajo za privatna potovanja po železnicah v državni eksploataciji 50% popust od redne tarife, to je aktivni regulirani železničarji in člani njihovih rodbin imajo na železnici polovično vožnjo za neomejeno število vožni.

kulturo; finost, takt, velikodušnost, vladnost, častnost, zvestoba, pogum, zaupanje v Boga, hvaležnost itd. itd. V splošnem moremo reči, da je skavtizem uvidel, da je edini izhod iz današnjega nevezdržnega stanja ta, da vzgoji čimveč značajev in osebnosti, in da si je izbral zato svojo posebno zunanjo obliko, ki ustreza duševni strukturi mladine in skuša potom nje tudi vzgajati svoje člane.

Tako meni o skavtizmu ta naš vzgojni delavec. Vi vsi pa, ki ste željni vsaj deloma spoznati skavtizem in imate smisel za organizacijo, čije temelji so zdravi, pridite pogledat, kakšno je skavtsko delanje in nehanje, skoncentrirano v tabornem življenju zato: Na veselo svidenje tam pri Bistrici!

Sokolstvo

Lep nastop Sokola Loče

V nedeljo je imelo sokolsko društvo Loče prav lep nastop. Iz mrtvila, ki je zavladovalo v društvu lansko leto se je povzpelo s tem nastopom do upoštevanja vredne višine. Požrtvovalno, tamošnje učitelstvo, pred vsem njega marljivi vaditelji, bratje in sestre, načelnica Ulejeva, Pirjeveva, Davidova z bratom starostom in načelnikom Solarijem na čelu, zasluži za svoje vztrajno in nesebično sokolsko delo poleg drugih sodelavcev vso čast in priznanje.

Dež, ki je neusmiljeno lil vsa soboto in še v nedeljo dopoldne, bi prireditev skoro preprečil. Res da so imeli za ta primer vrli Ločani vse pripravljeno v šolskih razredih, vendar bi bila prireditev tu močno ovirana. Vsem se je zato zjasnilo lice, ko je proti poldnevju prisijalo solnce in se je siva, gosta mrena na nebu umaknila vedri modrini. Mrzlično je zavrvelo na šolskem prostoru. Od vseh strani dravinjske doline so pričeli prihajati Sokoli in Sokolice in letno telovadišče za šolo, prej namočeno, je kmalu spet oživel v pestrih sokolskih barvah.

Ko je pritekla deca vedrih lic s svojo otvoritveno točko na dan, je bil prostor okrog telovadišča že prav lepo zaseden. Deca je izvajala najprej predpisane vaje za tem pa zaigrala in zapela Lavrenčičevo: »Krojaček, junaček na svetu najlepše živi...« Srčkane so bile nato vaje ženske dece z obroči v državnih barvah, nakar so naraščajnički strumno in skladno izvajali nelahko sestavo »Naprej«. Potem so prikoralali kosci in grabljice s šopki na klobukih in druge z nazaj zavezanimi rutami; s kosami in grabljami so izvedli svoje vaje ob prepevanju tako učinkovito, da so zadovoljile slehernega, tako pre-

prosto kmetsko dušo kot razvajenejšega meščana. Zase, vsega občudovanja vredna točka, je bila govoreči zbor: »Mi smo čuvarji«, slavošpev na naše sinje morje, kjer je nastopilo 40 Sokolčič in toliko Sokolčičev, slednji z mornarskimi čepicami na glavi in buzdovani v rokah. Zaključil pa so pester nastop člani in članice, 40 po številu.

Deci, na katero polaga gornje društvo posebno važnost — kar je povsem pravilno, saj je to naš rod bodočnosti, ki ga čakajo še velike naloge — je potem spregovoril starosta br. Solar, Zelel je, naj bi tu sčasoma nastala sokolska trdnjava, ki bo kljubovala vsem nasprotnikom; pozival starše k sodelavnosti in zaključil z »Zdravo!« klici na kralja in sok. starešino kraljeviča Petra, nakar je vrla domača godba intonirala »Bože pravde«. Za njim je še spregovoril šolski nadzornik br. Gselman, ki je naslovil poseben pozdrav mladini, ki bo nekdanj vodila našo domovino in jo s svojo vztrajnostjo privedla tako daleč, da bo vzrasla v mogočno državo do brezkončnih mej...

Prireditve so se v lepem številu udeležili tudi zlasti Konjičani s svojim starostom bratom dr. Mejakom na čelu. Kakor zadnjič v Konjicah, tako smo spet tu ponovno občutili, da bo zapustil njegov odhod v vseh sokolskih somišljenikih in njegovih sodelavcih globoko vrzel. Lepa je bila tudi udeležba iz Poljčan in drugod. Da je tudi prosta zabava uspela, gre za sluga neutrudljivim delavcem v šatorih in upajmo, da je društvo z njih pomočjo doseglo poleg moralnega tudi zadovoljiv gnoten uspeh. Ki.

Uradne ure Sokola Matice. V poletnem času so uradne ure le ob četrtkih od 18. do 19.30 v društveni pisarni v Narodnem domu, na kar opozarja društveni tajnik vse matično članstvo. Zdravo!

Drevo lastnik.

V ameriškem Athensu rase v okolici hrast, ki je ograjen z močnim zidom, v katerega je vzdana plošča z napisom: »Iz prevelike ljubezni do drevesa in v želji, da rase in da je zaščiteno na vse čase, mu poklanjam 8 kvadratnih metrov zemlje. Jackson.« Tudi je dal Jackson drevesu izstaviti lastniško listino, tako, da je košček zemlje, na katerem rase, lastnik samo. Jackson se je strastno zaljubil v hrast in ga je misel, da bi ga kdo posekal in da bi moral umreti, silno pekla. Ko pa se je čez nekaj let po njegovi smrti pojavil pod hrastom davčni eksekutor, ker ni nikdo plačeval zemljiškega davka, je v mogočnili vrhovih hrasta tako zašumelo, da je eksekutor prestrašen pobegnil.

Pij XI. in drugorodci

(Poglavje iz boja naše manjšine v Primorju za pravice našega jezika v cerkvi in molitvi v luči — italijanskega komentarja)

In skofie iz Zadra, Poreča in Trsta prav gotovo ne postavljajo po duhovnjah italijanskih duhovnikov namesto slovenskih, kakor hitro se posamezna mesta izpraznijo in jim je mogoče to zamenjavo storiti brez velikega škandala, z namenom, da bi sv. očetu ponagajali, in tudi ne delajo proti volji Pija XI., ko poskušajo, kjer je to le mogoče, postaviti italijanščino kot jezik pouka in pridigovanja.

Ob koncu leta 1930. je že trideset duhovnij, ki so bile preje opravljane po slovenskih duhovnjah, prešlo v roke italijanskih duhovnikov. In reški škof dopušča, da ima madžarska kolonija na Reki, ki šteje nekaj sto oseb, pridigo v svojem materinskem jeziku, prepoveduje pa v mestnih cerkvah rabo slovensčine in hrvaščine, čeprav je na Reki 15 do 20 tisoč Slovanov.

Da bi pospešil »italianizacijo« kmetskega prebivalstva (in prav gotovo ne brez vednosti in proti volji Pija XI.), je kapucinski red leta 1930. namestil v samostanu v Sv. Križu pri Ajdovščini celo trumo italijanskih bratov namesto slovenskih, ki so bili poslani onkraj meje, v Jugoslavijo. Fašistično časopisje hvali te »izvrstne italijanske vernike«, ki da imajo polno zaslug za »zdravo narodno propagando (tako »Corriere della Sera« z dne 27. februarja 1931). V noč: na 26. februarja 1931 so v vrtu in na hodniku samostana eksplodirale tri, sicer prav nič nevarne bombe, da dokažejo patrom, ka-

ko »hvaležni« so Slovenci za njihovo »zdravo« propagando. Slovenski duhovniki, v kolikor jih še niso nadomestili italijanski, vztrajajo kakor pač morejo in se upirajo pritisku škofov in preporetci fašistov. Jeseni leta 1929 je bil duhovnik Karol Jesih obsojen na eno leto konfinacije, češ da je v svoji cerkvi v slovenskih Krkavcih dal odstraniti raz pogodbe križevga pota italijanske napise, ki so jih fašisti samovoljno prelepili preko slovenskih. Januarja 1931. so župnika Šimona Fruliča iz duhovnije pri Pazinu ovadili sodni oblasti, češ, da je razdeljeval kmetom publikacije Družbe sv. Mohorja, »nasprotno nacionalnemu redu v državi«. Zakrivil pa je še hušji prestop: omenjeni Frulič je bil eden izmed redkih, da, celo edini v Istri, ki je nalašč postavil pri podpisu župniških spisov hrvatski akcent na zadnjo črko svojega priimka.« (Tako poroča »Corriere Padano« z dne 27. februarja 1931.) V marcu 1931 sta bila župnik Leopold Jurca iz Treviža pri Pazinu in njegov cerkovenik obsojena na kazen 100 lir, češ, da sta razdeljevala kmetom slovenske publikacije in »istega zločinstva« je bil obdolžen župnik Josip Gortan iz neke fare pri Pazinu. (Tako poroča »La Stampa« z dne 5. marca 1931.) »Predmetne publikacije, tako so to pojasnili fašistični časopisi, niso samo verskega značaja; so med njimi tudi povsem laične, ki v nedolžni obliki abecednikov, pripovednih spisov, kmetskih koledarjev vsebujejo strup proti narodnemu jeziku in

proti italijanskim šolam in vzbujaajo hrvatske separatistične težnje.« (Tako poroča »Corriere della Sera« z dne 7. aprila 1931.)

Znano je, da sta se Pij XI. in Mussolini hitro po podpisu pogodbe izza februarja 1929 sporekla in prvemu sporazumu izza februarja 1929 je moral slediti najprej drugi sporazum izza septembra 1930 in potem še tretji izza septembra 1931. Tekom polemik v letu 1931. so fašistični časopisi živahno poudarjali protitalijansko delavnost slovenske duhovščine in so obtoževali Vatikan, da noče poseči vmes. Tako je n. pr. pisal »Corriere della Sera« z dne 7. aprila 1931 tole: »Ti služabniki božji mislijo, da jim poleg izvrševanja njihove duhovne službe pritiče še neka posebna dodatna misija, da smejo namreč skrbeti v njim zaupani čredi ovčic za strogo ohranitev rasne skupnosti. V mejah velike katoliške nacije, nacije, ki ima pod svojo gostoljubno streho papeža in ki je z njim sklenila konkordat, razvija duhovščina Julijske Benečije izveduhovalniško delavnost, ki je v nasprotju z državnimi zakoni. Nekateri duhovniki še nadalje molijo v slovensčini in citajo evangelij v slovensčini. Duhovnik je po zakonu obvezan poučevati katekizem v šolah; pri nas pa ni dopusten pouk v nobenem drugem jeziku razen v italijanščini. Kako pa postopa večina teh duhovnikov? Zbirajo otroke v cerkvi in zakristiji na poseben dodaten pouk: in tu se ne poučujejo samo vere v slovensčini, ampak imajo kar majhne kurze slovenskega jezika in razdeljujejo celo abecednike in slovnice. Tu naletite na duhovnika, ki svojim otrokom prepoveduje, da bi ga po-

zdravljali po rimsko, tam spet naletite na drugega, ki prepoveduje otrokom vstop v cerkev v uniformah »ballile« ali »mladih Italijank«. Pa naletite spet na tretjega, ki namenoma določi verske obrede v cerkvi izven občinskega središča, zato da ima ljudstvo vzrok, da se vzdrži patriotične slave na občini. In končno naletite na četrtega, ki dan po tržaškem procesu zbere svoje vernike, da prisostvujejo maši za duše štirih nedolžnih; ko ga orožniški »marešalo« vpraša, kdo so ti štirje nedolžni, mu župnik ne da nikakega pojasnila, češ, da takih pojasnil ni dolžan dajati. Kdo more trditi, da spada med povsem duhovna opravila božjega služabnika: razdeljevanje slovenskih časopisov, skrita zbirka naročin na iste in sploh široko in neprestano razširjevanje publikacij v jeziku, ki ni italijanski?«

»Il Giornale d'Italia« z dne 11. aprila 1931 poudarja:

Iz objektivne in skrbne preiskave proizhaja vsa profinacionalna akcija slovenskega duhovništva v Julijski Benečiji. Ta sistematična akcija, vodena s posebno vztrajnostjo, se razvija vedno v okviru cerkve, s pridigami, s pevskimi zbori, s predavanji in razširjanjem slovenskih publikacij med kmeti. Medtem ko so mladeniške organizacije, ustvarjene od fašistične stranke vzdolž julijske meje, bile prikrojene fašističnemu duhu, slovenski duhovniki v zakristijah in v podeželskih župnijah, varni pred vsako kontrolo, izvršujejo sistematične protitalijanske akcije nad nevednimi otroki. Celo v občinah, kjer je prebivalstvo najmanj do polovice italijansko radi vojakov, uradnikov, učiteljev in železničarjev, se vrše službe božje in pridige v slovenskem jeziku.

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

Naposled se je zgostil mrak skrivališča v skoraj črno noč. Savadagak je stopil na krov, razdelil delo in dal ukaz za odhod. Vojščaki so osvobodili galejo iz ovijalk in jo porinili na odprto gladino. Tam je bilo nekoliko svetlejših, veter je pričel pojmati in izpod neba so se vsule prve kaplje dežja.

Počasi, skrajno previdno je plula azteška galeja proti ustju rokava, proti mogočni Kali. Ko je zavozila vanjo, je bila noč že tako črna, da ni bilo mogoče videti niti dober seženj dalje in dež je lil kakor iz škafa. Toda Azteki se zanj niso zmenili. Opravljali so vestno dalje svoje delo, spravili galejo v glavni tok na sredini in pospeševali z vesli hitrost, da je plula dalje tako naglo, kakor začarana temna pošast. Na veletoku ni bilo nikjer nobene luči, ki bi oznanjala bližino ladij. Vsenakoli je bila neprodorna deževna noč. Vse, kar je bilo živega, se je zateklo v varna zaklonišča in zadremalo.

Savadagak je sedel na krovu in nadziral delo svojih ljudi. Za ploho se ni menil, saj je vedel, da je taka noč za njeg najugodnejša. Ves moker in nekoliko tudi premražen je mislil nenavadno ostro

in naglo. Snoval je načrt za nadaljnje potovanje, mislil na Semisiris, svojo daljnjo domovino in deklet, ki se je vozilo z njim v podkrovju s princeso princes in svojo sestro. Srce sveta je zapuščal z lahkim srcem, v njem ni zapustil ničesar, kar bi ga vlekle nazaj. Edino semisirska dragocenost je vozil s seboj.

Galeja je plula enakomerno in brez nezgod; enkrat samkrat je v temi zavozila k bregu in trčila vanj, toda vojščaki so jo takoj zopet spravili na sredino veletoka.

Tudi v podkrovju je bilo vse v najlepšem redu. Princesa Evalasta je spala v svojem za silo udobno urejenem prostoru in sanjala o čudnih dogodivščinah zadnjih dni. V teh sanjah se ji je pomešalo vse v čudno mešanico ljudi, živali in krajev, pa tudi ti so se spreminjali in menjavali svoje vloge. Upa in Ista sta izmenoma bedeli poleg Buramaka, ki je spal nenavadno mirno in globoko. Spanje, ki ni bilo več mrzlično, marveč zdravo in okrepljajoče, ga je popolnoma vračalo življenju, trgalo ga iz objema smrti, ki je še nekaj ur poprej stala ob njegovem ležišču z nabrušeno koso in

čakala trenutka, ko mu prereže rahlo nit, ki ga je še spajala s svetom tostranstva.

Okoli polnoči je priplula ubežniška galeja do večjega mesta, ki se je stiskalo k desnemu obrežju. Svetloba bakelj strazarjev mogočnega obzidja je kljub dežju risala v temno rahle obrise visokih terasnih hiš, veletoka pa ni razsvetljevala. Savadagak je opazil pod obrežnim obzidjem nekaj galej in čolnov, zato je ukazal veslačem, naj ladjo zadržujejo. Obenem je obrnil krmilo tako, da je zapustila sredino veletoka in krenila k levemu obrežju, nad katerim so se sklanjale vitke palme in šumele v gostem dežju. Srce mu je utripalo nemirno, oči pa so zrle ostro v noč, uprte proti pristanišču. Pripravil je skrivnostno orožje, ki mu ga je izročila Arikdinila, in čakal, če bo galejo kdo opazil in se ji približal.

Bilo ni nikogar; mesto je spalo in strazarji na obzidju niso mogli skozi deževno temo opaziti ubežniškega broda, ki je polzel, držeč se nasprotnega brega, dalje po veletoku v neprodorno noč. Obrežno mesto je kmalu izginilo za Azteki. Veslači so zopet krepkeje uprli vesla v vodo. Galeja se je pomaknila nazaj na sredino in nadaljevala svojo enakomerno pot.

Tako se je polagoma nagibala noč proti jutru, katerega ubežniki niso smeli pričakati na odprti gladini. Dež še vedno ni prenehal in iz veletoka se je dvigala meg-

la, ki je postajala prosojna kakor gosta koprena. Savadagak je usmeril galejo naprej k desnemu bregu, da bi poiskal primerno skrivališče, v katerem bi prebili dan, a našel ga ni. Obrežje je bilo golo, nikjer ni raslo nobeno drevo in še grmovje je bilo redko in nizko. Treba je bilo usmeriti ladjo na drugo stran, k levemu bregu. Savadagakove oči so prodirale meglo in iskale, a skrivališča tudi tam niso našle. Morali so pluti dalje in izkoristiti dež in meglo, dasi se je jutro naglo nagibalo k dnevu.

Tako je plula galeja še morda dobro uro, preden je zasledila izliv manjšega pritoka, ki sicer tudi ni bil obraščen z drevjem, a bi le utegnil nuditi za silo varno skrivališče. Galeja je krenila v pritok in plula počasi proti toku, ki ni bil močan. Bregovi so se dvigali, reka je postajala ožja in se je naposled stisnila pod strme pečine, obrasle z gostim drevjem in ovijalkami. Krone dreves so se sklanjale nad strugo, dokler je niso čisto pokrile, da je bila podobna zelenemu predoru, zaradi dežja in megle skoraj čisto mračnemu. Galeja si je s težavo utirala pot, kajti ponekod so visela napol podrti drevesa skoraj čisto nad samo gladino, naposled ji je pa zaprl nadaljnjo pot še visok slap. Od dežja umazana voda je padala z velikim šumom v širok tolmun in se divje penila.

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Poziv veslačem. Mariborski veslaški klub mora v najkrajšem času zaključiti uvrstitve posameznih tekmovalnih skupin za I. mednarodno veslaško tekmo dne 5. avgusta ob priliki Mariborskega tedna in izdati tiskani tekmovalni red. Zato poziva vse veslače-tekmovalce, da se nemudoma prijavijo v sportni trgovini g. B. Divjaka, Maribor, Glavni trg, ker se na naknadne prijave ne bo mogoče več ozirati. Doslej se je priglasilo že nad 80 veslačev-tekmovalcev, kar je za Maribor pač lepo število.

Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« priredi v soboto 7. tm. nočni izlet v Pesnico k Ferku, kjer bo razdelitev daril zadnje kolesarske dirke Maribor - Sv. Lenart. Zbirališče ob 20. na Trgu svobode. V nedeljo 8. t. m. se »Perun« udeleži svečanosti pevskega društva »Ruše« v Rušah. Zbirališče na Kralja Petra trgu ob 13.30. Vabimo vse člane in članice ter prijatelje kluba, da se izleta in svečanosti v čimvečjem številu udeležijo.

SK Svoboda:SK Dobrna. V nedeljo 8. tm. bo prvič gostovala v Mariboru enajststorična SK Dobrna ter odigrala proti SK Svobodi prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v podzvezno ligo. Tekma bo na igrišču SK Svobode in se bo pričela ob 17. Druga kvalifikacijska tekma med obema nasprotnikoma bo prihodnjo nedeljo v Trbovljah.

Medmestni teniški turnir Zagreb-Gradec-Ljubljana-Maribor. Teniški odsek ISSK Maribora pripravlja tudi letos veliki medmestni teniški turnir, na katerem bodo sodelovali zastopniki Zagreba, Gradca, Ljubljane in Maribora. Turnir bo v dneh 14. in 15. julija, in sicer na teniških igriščih ISSK Maribora. Moštvo vsa kega mesta bo odigralo po 6 iger, skupno torej 36.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se ne bo spremenilo! Na zadnji seji upravnega odbora JNS se je v glavnem razpravljalo o vprašanju odigranja državnega prvenstva. Po dolgi debati je ostal odbor na stališču, da je treba do popoldne reorganizacije JNSa strogo varovati dosedanja pravila in zaključek zadnjega obnega zbora, to so, odrejeni termini za prvenstvene tekme po grupah. Tako se bodo kvalifikacijske tekme po grupah za prvenstvo Jugoslavije pričele že 15. julija. Članji uprave JNS iz Ljubljane, Milan Ribar je imenoval za svojega zastopnika v Beogradu inž. B. Wolfa, dr. Lapajne pa kapetana Vizjaka.

Diplomati.

Razilak med diplomatom in damo je precejšnja. Če pravi diplomat »mogoče«, misli s tem »ne«. Če pa pravi dama »mogoče«, misli s tem »da«.

Ptuj

Omejitve kopanja na prostem. Mestni občinski svet je na svoji zadnji seji odredil, da je kopanje na prostem v območju mestne občine dovoljeno le v mestnem kopalšču. Prestopki te odredbe se bodo kaznovali v smislu zakona o notranji upravi. Obenem opozarja mestno načelstvo, da mora biti kopalna obleka v mestnem kopalšču dostojna in da se bo v nasprotnem primeru prizadetim osebam zabranila uporaba kopaljšča.

Tatvina koles. Izpred gostilne »Judenacl« je bilo ukradeno moško dvokolo, last Franca Zavca, sina gostilničarja v Krčevini, vredno 800 Din. Nadalje je neznan tat odpeljal kolo odvetniškemu uradniku Juriju Selmajerju, ko ga je pustil za trenutek pred trgovino Tomaža Breznika. Kolo je vredno 1200 Din.

Požar. Posestniku Alojzu Krajncu v Skorišnjaku, občina Veliki Okič v Halozah, je zgorela moderna stiskalnica do tal s poslopjem vred. Škoda znaša 5000 Din. Na kak način je požar nastal, še sicer ni ugotovljeno, zdi se pa, da je bil podtaknjen. Oseba, ki je osumljena, da je zanetila požar, je aretirana in izročena sodišču.

Uradne ure v odvetniških pisarnah za čas od 1. julija do 15. avgusta t. l. so od pol 8. ure do 13. ure (1. ure pop.).

Nezgod. Peter Gabrovec, 8-letni sin posestnika iz Paradiža v Halozah si je po nesreči s srpom prerezal glavno žilo na levi nogi in bi izkrvavel, da ga niso pravočasno spravili v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč in mu rešili življenje.

V zapore mariborskega okrožnega sodišča so eskortirali v torek 3. t. m. Nikola Dekanoviča, ki je — kakor smo poročali — vlomil v stanovanje starinarja Adama Novaka in mu odnesel zlatnine, vredne 10.000 Din, in 800 Din gotovine. Možakar pa ima še druge zločine na vesti, kajti zahtevalo ga je tudi okrožno sodišče na Sušaku brzojavnim putem. Zaenkrat pa bodo morali že počakati, dokler prebrisanca ne odpravijo v Mariboru.

Pajek sviloprejec

Na Madagaskarju živi velik pajek, helaba po imenu, ki prede svilo, boljše od naše sviloprejke. Ima pa to posebnost, da mu je treba vleči svilene niti iz zadka. Prebivalci Madagaskarja goje helabe v velikih množinah na poseben način. Zapro jih v posamezne predalčke, ker bi se drugače poklahi med seboj. S prstom je potrebno dregniti pajka v zadek in povleči iz njega nit, ki jo navijajo v klopčiče. Zato imajo posebne priprave, da se klopčič vrti in se tekoča svilena nit navija. Vsak pajek napreduje v enem mesecu približno 12.000 metrov svilene niti.

Proti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš preljubi soprog, oziroma oče, sin itd. gospod

Ivan Peterin

višji kaznilniški paznik

dne 5. julija 1934 ob 3.15. uri preminul kot žrtev svojega težkega poklica. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 7. julija 1934 ob 16. uri iz mrtvašnice javne bolnice na magdalensko pokopališče. Sv. maša zadušnica bo darovana dne 9. julija 1934 ob 7. uri v župni cerkvi pri sv. Magdalenii.

Maribor, Gorica, dne 5. julija 1934.

2753 Žalujoči ostali.

Mali oglasi

Razno

V PETEK se bodo prodajale na Glavnem trgu (stojnica) sveže morske ribe, velike sardele, skuše (skombri). 2746

PIJTE ZDRAVILNO VINO! Črna v otko Visa, čez ulico cenejše, toči Povodnik, Rotovski trg 8. Istotam dobite dnevno sveže morske ribe, pripravljene na razne načine! 2744

IŠČEMO HRANILNE KNJIZICE Mestne hranilnice Maribor ali Ljubljana za polno plačilo, oziroma zavarovanje na prvem mestu in obročno odplačilo. Ponudbe pod »Sveobča kreditna zadruga« na upravo lista. 2679

Prodaj

DOBROIDOČO GOSTILNO prodaj v Mariboru. Potreben kapital 30.000 Din. Vzajem tudi knjižice. Naslov v upravi lista. 2745

NOVA HIŠA s 5 stavanji na Feznom za 180.000 Din na prodaj. Vprašati v gostilni Pulko, Tezno. 2741

Lokal

LOKAL s skladiščem ter stanovanjem s sobo in kuhinjo oddam s 1. avgustom 1934 na Koroški cesti 21, Maribor. Vprašati dopoldne, Slomškov trg 11/I, vrata 5. 2742

LEP LOKAL na ulico, dvoriščni prostor, za delavnico ali skladišče in stanovanje oddam v naem. Slovanska ul. 26/I. 2733

Stanovanje

STANOVANJA dve- in trisobna, oddam. Maribor, Smetanova ul. 59. 2740

DVOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo in vratom na Tržaški cesti oddam takoj solidni stranki. Vprašati v pisarni na Aleksandrovi cesti 10. 2716

Spomnite se CMD

Službo dobi

UČENKO za šivanje perila sprejem, event. s hrano. Rupnik, Slovenska ul. 15. 2743

SPREJMEM NATAKARICO. Naslov v upravi »Večernika«. 2748

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO oddam takoj poceni enemu ali dvema gospodoma z vso oskrbo. Pristaniška 2, zraven Vodnikovega trga. 2752

Aleksandrovo

OTOK KRK NAJLEPSE KOPALISCE GORNJEGA JADRANA

HOTEL VII. LUCIJA

TIK OB MORJU — PENSION DIN 55.— DO DIN 65.—. PRVOVRSTNA POSTREŽBA — ZAHTEVAJTE PROSPEKTE - UGODNE PAVSALNE CENE - NOVA UPRAVA BORIS M. PLESNICAR

Vabilo na redni letni občni zbor „Ljudske samopomoči“

registrovane pomožne blagajne v Mariboru, ki bo v nedeljo, dne 15. julija 1934 ob 10. uri dopoldne v Mali dvorani Narodnega doma, potom izvoljenih delegatov.

- Dnevni red:**
1. Pozdrav in poročilo načelnika.
 2. Poročilo tajnika.
 3. Poročilo blagajnika.
 4. Poročilo članov nadzorstva.
 5. Absolutorij blagajniškemu vodstvu.
 6. Volitev načelnika, odbornikov, nadzorstva.
 7. **Sprememba pravil:**
 - a) zvišanje starostne meje,
 - b) doba delegatov,
 - c) zavarovanje za doto.
 8. Slučajnosti in nasveti.

Glasm § 9, točka 10, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih delegatov, ako prvi ni sklepčen.

Opomba: Po § 9, točka 15, blagajniških pravil sme vsak član stavitvi občnemu zboru predloge, katere pa mora 8 dni pred občnim zborom javiti pismeno načelstvu. Tak član se sme udeležiti tudi občnega zbora in tam svoj predlog ustmeno utemeljevati. 2739